

KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Avdelningen för kunskapshantering
Mari Suominen och Jennika Sucksdorff

Promemoria
15.3.2022

DEN MULTILATERALA SEPARATA ÖVERENSKOMMELSEN M344 I ENLIGHET MED AVSNITT 1.5 I BILAGA A TILL ÖVERENSKOMMELSEN OM INTERNATIONELL TRANSPORT AV FARLIGT GODS PÅ VÄG

INHÄMTANDE AV ÅLANDS LAGTINGS BIFALL

HUVUDSAKLIGT INNEHÅLL

Överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) möjliggör multilaterala separata överenskommelser. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar (*TFÄ-direktivet*) innehåller också en bestämmelse om att medlemsstaterna kan ingå multilaterala separata ADR-överenskommelser.

Sverige föreslår den multilaterala separata överenskommelsen M344. Den ifrågasvarande separata överenskommelsen gäller krav på att tillåta avvikande klassificering för elektroniska sprängkapslar. Enligt den separata överenskommelsen får transportbenämningarna för elektriska sprängkapslar (UN 0030, 0255 och 0456) användas för elektroniska sprängkapslar, fastän de elektroniska sprängkapslarna har separata transportbenämningar som trätt i kraft 2021 (UN 0511, 0512 och 0513). Den separata överenskommelsen M344 är i kraft till och med den 31 december 2022.

Genom den separata överenskommelsen möjliggörs störningsfri transport genom att tillåta en trygg transport med de tidigare klassificeringsbestämmelserna, eftersom företag exempelvis kan ha produkter som skaffats och således namngivits tidigare. Alla länder har inte heller klassificerat de ifrågasvarande sprängkapslarna enligt de nya kraven. Trots avvikande klassificering ska alla andra transportbestämmelser iakttas.

Med stöd av 6 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) får Transport- och kommunikationsverket underteckna en separat överenskommelse av teknisk natur för Finlands del.

Enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om vägtrafik. I 59 § 1 mom. i den lagen föreskrivs det att om ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse som Finland ingår eller förbinder sig till innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt självstyrelselagen faller inom landskapets behörighet, träder bestämmelsen i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft.

Ålands lagting ombeds ge sitt bifall till den ikraftträdandeförfattning som gäller den separata överenskommelsen M344, för att överenskommelsen ska kunna tillämpas också på Åland.

1 Bakgrund

1.1 ADR-bestämmelser och separata överenskommelser

Överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) gäller också i Finland (FördrS 23/1979). Bilagorna till ADR innehåller bland annat detaljerade bestämmelser om transport av ämnen och om frågor i anknäytning till detta, såsom klassificering och transportbenämningar av elektroniska sprängkapslar.

I enlighet med artikel 4.3 i ADR har de fördragsslutande parterna rätt att genom bilaterala eller multilaterala fördrag (separata överenskommelser) tillåta att farligt gods kan transporteras med avvikelse från bestämmelserna i ADR, under förutsättning att en säkerhetsnivå som motsvarar bestämmelserna

bibehålls. Enligt avsnitt 1.5 i bilaga A till ADR får giltighetstiden för en avvikelse från bestämmelserna i ADR vara högst fem år. De länder som är parter i ADR (ADR-länder) ingår flera separata överenskommelser varje år. En undertecknad separat överenskommelse får tillämpas vid internationella ADR-transporter mellan de ADR-länder som har undertecknat den separata överenskommelsen i fråga. En bilaga till TFÄ-direktivet innehåller också en bestämmelse som möjliggör multilaterala separata ADR-överenskommelser.

Med stöd av 6 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen får en i Finland ingången separat ADR-överenskommelse även tillämpas på nationella transporter av farliga ämnen på väg.

1.2 En övergångsperiod för klassificeringen av elektroniska sprängkapslar (den separata ADR-överenskommelsen M344)

Sverige har föreslagit den separata ADR-överenskommelsen M344. Som bakgrund till den separata överenskommelsen (Under section 1.5.1 of ADR on the carriage of electronic detonators under UN numbers 0511, 0512 and 0513) ligger de avvikande klassificeringsbenämningarna för elektroniska sprängkapslar.

Mötet ”The Joint Meeting of the RID Committee of Experts and the Working Party on the Transport of Dangerous Goods” (*Joint*-mötet), som är underställt Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa bereder bestämmelser om internationella landtransporter av farligt gods (på väg, järnväg och inre vattenvägar). På Joint-mötet som hölls i september 2021 godkändes övergångsbestämmelsen beträffande sprängkapslarnas transportbenämningar. Enligt övergångsbestämmelsen får sprängkapslar som klassificeras enligt de nya benämningarna för elektroniska sprängkapslar (UN 0511, 0512 och 0513) fortfarande klassificeras enligt de tidigare i kraft varande benämningar av elektriska sprängkapslar (UN 0030, 0255 och 0456). Övergångsbestämmelsen vore i kraft mellan den 1 januari 2023 och den 1 juni 2025.

Sprängkapslar som avses i den separata överenskommelsen M344 får alltså transporteras med en avvikande transportbenämning under den tid som den separata överenskommelsen är i kraft. Enligt överenskommelsen M344 får benämningarna för elektriska sprängkapslar (UN 0030, 0255 och 0456) användas för elektroniska sprängkapslar, fastän det för elektroniska sprängkapslar finns skilda transportbenämningar UN 0511, 0512 och 0513 som trätt i kraft 2021. Övriga transportbestämmelser bör dock iaktas trots undantaget. Den separata överenskommelsen skulle möjliggöra användandet av avvikande benämningar tills övergångsbestämmelsen träder i kraft. Överenskommelsen M344 är i kraft till och med den 31 december 2022. Överenskommelsen har undertecknats av Sverige (som utarbetat överenskommelsen) Tyskland och Schweiz.

2 Konsekvenser

De i kraft varande ADR-bestämmelserna tillåter inte avvikande transportbenämningar. Den separata överenskommelsen M344 skulle göra det möjligt att fram till slutet av 2022 att använda såväl de till överenskommelsen tillhörande transportbenämningarna för programmerade elektroniska sprängkapslar (UN 0511, 0512 tai 0513), som transportbeteckningarna för elektriska sprängkapslar (UN 0030, 0255 ja 0456) i enlighet med ADR-bestämmelserna från 2019. Undertecknandet av överenskommelsen M344 har förordats.

Genom överenskommelsen M344 möjliggörs smidiga transporter. Innan de nya transportbenämningarna trädde i kraft 2021 har företagen fått införskaffa sprängkapslar som nu borde omklassificeras under FN-nummer UN 0511, 0512 eller 0513. Dessutom har sprängkapslar i alla medlemsstater som anslutit sig till ADR-avtalet ännu inte klassificerats enligt gällande krav.

Eftersom transportbenämningar som tillåts enligt den separata överenskommelsen M344 användes innan ADR-bestämmelserna från 2021 trädde i kraft, har det bedömts att den avvikande transportbenämningen inte äventyrar säkerheten. Vid transporten bör alla andra transportkrav enligt ADR-bestämmelserna iaktas. Med den separata överenskommelsen förutses övergångsbestämmelsen i ADR-bestämmelserna 2023, såsom konstateras i avsnittet om nuläget. Övergångsbestämmelsen skulle vara i kraft till och med den 1 juni 2025.

3 Behandlingen av ärendet

Transport- och kommunikationsverket fattade beslut om godkännande av den separata överenskommelsen M344 den 26 januari 2022. Det har inte ordnats någon remissbehandling i fråga om undertecknandet av överenskommelsen. Trafik- och kommunikationsverket har hört Kemiindustrin KI r.f., Infra r.f. och försvarsförvaltningen i frågan. Den separata överenskommelsen M344 och övergångsperioden i anslutning till den anses vara behövliga.

Om en överenskommelse hör till Ålands behörighet ska det begäras ett utlåtande innan överenskommelsen undertecknas. Kommunikationsministeriet ber justitieministeriet vidta åtgärder för inhämtande av Ålands lagtings bifall till att förordningen om den separata överenskommelsen M344 sätts i kraft även i landskapet Åland i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland.

Efter föredragning från justitieministeriet framställer republikens president (59 § i självstyrelselagen för Åland) hos Ålands lagting att lagtinget ska ge sitt bifall till att den separata överenskommelsen träder i kraft i landskapet. Begäran om godkännande sänds till Ålands lagting.

Ålands lagting behandlar ikraftträdandeförfattningen och beslutar om förordningen även ska tillämpas på Åland.

Transport- och kommunikationsverket har bemyndigats att underteckna den separata överenskommelsen M344. Verket har undertecknat den separata överenskommelsen M344 den 14 mars 2022. Vid tidpunkten för undertecknandet av överenskommelsen blir Finland part i den aktuella separata överenskommelsen om transport av farligt gods på väg. Statsrådet utfärdar en förordning om ikraftträdandet av den separata överenskommelsen. Kommunikationsministeriet offentliggör Ålands lagtings beslut i ministeriets meddelande som publiceras i fördragsserien.

Det är inte meningen att publicera den separata överenskommelsen i fördragsserien, utan den ska finnas till påseende och tillgänglig på Transport- och kommunikationsverkets webbplats. Verket ska ge information om överenskommelsen.

4 Befogenheter

Transporter omfattas enligt artikel 4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt av delad befogenhet. Genom TFÄ-direktivet har befogenheterna även i fråga om ADR förts över på Europeiska unionen. Direktivet innehåller också en bestämmelse om att medlemsstaterna kan ingå separata överenskommelser.

Med stöd av 6 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen kan Transport- och kommunikationsverket ingå en separat överenskommelse av teknisk natur.

Statsrådet beslutar med stöd av 80 § och 95 § 1 mom. i grundlagen om sättande i kraft av den separata överenskommelsen. Den separata överenskommelsen innehåller inte några bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Ikraftsättandet sker således genom förordning av statsrådet.

Vägtrafiken hör till Ålands behörighet, och Ålands lagting behöver ge sitt bifall i fråga om den separata överenskommelsen. När landskapets svar har inhämtats och republikens president har bekräftat det, publiceras kommunikationsministeriets meddelande om saken i fördragsserien.

5 Ikraftträdande och sättande i kraft

Den separata överenskommelsen träder i kraft vid tidpunkten för undertecknandet. Bestämmelser om ikraftsättandet av den separata överenskommelsen utfärdas genom en förordning av statsrådet som publiceras i Finlands författningssamlings fördragsserie. Avsikten är att tidpunkten för undertecknandet ska infalla nära tidpunkten för ikraftträdandeförfattningens ikraftträdande.

Förordningen avses träda i kraft den xx mars 2022.

6 Förslag

Det föreslås att Ålands lagting ger sitt bifall till den ikraftträdandeföfattning som gäller den separata ADR-överenskommelsen M344.